

FÜGGETLEN MAGYARSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mátyás király-tér 10. szám.
Telefonszám: 164

Felelős szerkesztő:
DR. KNÉZY LEHEL.

Egy szám
12
fillér.

Lapkiadó:
DR. BAJAI ERNŐ.

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 8 pengő.
Vidékre negyedévre 8

A magunk dolgát nekünk kell intéznünk!

Irta: Klebelsberg Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Az állami költségvetésbe már több év óta bizonyos alap van felvéve természettudományi kutatásokra. Eddig ezt az összeget a kultuszminisztérium bürokráciája osztotta szét. Mit jelen ez? Ha egy tanár valamely témában kutatni akar és műszerekre, kísérleti állatokra, vagy vegyszerekre van szüksége, feljön, vagy írásban fordul a kultuszminiszterhez s ez azután megvizsgálván az ügy fontosságát, megadja a kutatási alaptól az összeget, vagy nem adja meg. Itt természetesen nem az a fontos, ki jön előbb egy kívánsággal, hanem az ország összessége a fontos. Négy egyetemünk van, különféle tudományos laboratóriumokkal, azután van egy közgazdasági fakultásunk, ahol a mezőgazdasági csoportban szintén laboratóriumok vannak, itt van a nagy műgyetem, de vannak — a kultuszminisztérium hatáskörébe nem tartozó — erdészeti, bányászati és mezőgazdasági iskoláink is, a földmívelésügyi minisztérium kísérleti intézetei és a többi, ezek mind rokon, vagy ugyanazt a szakot művelő intézmények és nem lenne jó, ha mindegyik dolgoznék anélkül, hogy a másikkal tudomással bírna. Egy nagy nemzeti munkamegosztásra van tehát szükség, hogy minden laboratórium az ő problémájával foglalkozzék és ne három laboratórium ugyanazzal. Bizonyos rendszert kell vinni Magyarországon a természettudományi kutatásba. Ezt célozza a természettudományok fejlesztése érdekében most életbelépő törvények, amely nem egy természettudományi tanácsot és országos természettudományi alapot létesít. Nem arról van szó, hogy ez a tanács kutatni fog, ez a tanács nem fog kutatni, hanem benn ülve az összes érdekeltek, meg fogják vitatni azt, hogy Magyarország gazdasági helyzetére való tekintettel minő természettudományi kérdésekkel kell egyáltalában foglalkozni, e részben programot dolgoznak ki s a program megvalósítását kiosztják az összes laboratóriumok között. És az összegek megadása többé nem a kultuszminisztérium hatáskörébe fog tartozni, hanem ezen tanácséba.

Annyit zognak mostanában az állami omnipotencia miatt. Mi egyebet csinál a kultuszminiszter itt, mint lemond intézményesen bizonyos jog gyakorlásáról, összegek osztogatásáról, amiben leginkább kifejezésre jut az állami omnipotencia. Erről a jogról lemond a miniszter s ezt a jogát áthelyezi szakemberekre. Voltaképpen ez a lényege a javaslatnak.

Ez a tanács elméletileg vizsgálja és a megoldás felé viszi a kérdést. Ha egyszer elméletileg meg van oldva a kérdés, akkor a kultuszminiszter hatásköre lezárul és annak a gazdasági minisztériumnak kell kezébe vennie az ügyet, amely az illető találmány fruktifikálására van hivatva.

Például ilyen összegekből jutott Pogány műgyetemi professzor arra az eljárásra, hogy a mi rossz minőségű

barna szeneinkből könnyű olajakat tud előállítani. Ha csak ez az egy dolog sikerül — ez folyamatban van a műgyetemen és azt hiszem, a kérdésnek gazdasági fruktifikálása is folyamatban van — ha ezt a dolgot mi megcsináljuk, — mint, ahogy meggyőződéssem, hogy megcsináljuk — olyan gazdasági haszonhoz jutunk, amely a milliószorosát teszi ki azoknak az összegeknek, amelyeket itt erre a célra igénybe veszünk.

Szó sincs itt egy állandó szerv létesítéséről, hanem csak arról van szó, hogy a különböző egyetemi, műgyetemi, klinikai kutató és kísérleti intézetek szakemberei összeülnek, megbé-

szélik a dolgot és felosztják az állam által rendelkezésre bocsátott javadatmakat.

Ezentul itt adminisztráció nincs, a gépelés, irattári kezelés munkáját elvégzik a gyűjteménygyetemi tanács alkalmazottai. Semmi politikus és semmi új állami kiadás! Arról sincsen szó, hogy a községek vagy törvényhatóságokra akarnánk terhelni. Ezek nagyon messze fekvő dolgok attól az érdeklődési körtől, ami a törvényhatóságokban és a községekben meg van. Magánemberek azonban igen sokszor hoznak nagy áldozatokat kutatási célokra és nem lenne célszerű annak lehetőségét kizárni, hogy a magánáldozatkészség ezeknek a kutatásoknak, amelyek nagyon is életbevágóak, segítségére jöjjön.

A kultuszminisztérium tevékenysége

itt egészen altruisztikus. Tudósainknak rendelkezésükre bocsátja azokat az anyagi eszközöket, amelyek a kutatáshoz szükséges speciális műszereknek, kísérleti állatoknak, vegyszereknek beszerzéséhez kellene. És ha bizonyos eredményekhez jut, azt átadja a közgazdasági minisztériumoknak, az egészségügyi minisztériumnak és magának az életnek. Mi itt nem akarunk hegyeket megmozgatni, mi teljesítjük azt a kötelességünket, ami a magyar kultúra kötelessége, hogy a magyar tudományos problémákat magyar agyvelők oldják meg, mert helyettünk, a mi klimatikus viszonyaink, a mi anyagaink, a mi talajviszonyaink figyelembevételével a külföldi szakemberek gondolni nem fognak. Azok a maguk dolgával törődnek és a magunk dolgát nekünk kell elintéznünk.

Készen van már a Bajaszentistvánt Baja városába beolvasztó törvényjavaslat s az tavaszig a parlament elé kerül.

A bajaszentistvániak öt tagu deputációja a belügyminiszternél és a pestvármegyei alispánnál.

— A Független Magyarország tudósítójától. —

Jelentettük már, hogy a bajaszentistváni disszidens autonomisták öttagu deputációja kedden délután egy bajai ügyvéd vezetésével felrúndult Budapestre és szerdán felkereste a belügyminisztert, valamint Pestvármegye alispánját, részint, hogy érdeklődjék Bajaszentistván sorsáról, részint pedig azért, hogy tiltakozzék a tervezett és erősen lanszirozott átcsatolás ellen.

Dr. Erdélyi Lóránt, Pestvármegye alispánja először a múlt év őszén a költségvetési vita során nyilatkozott Bajaszentistván és Szeremle átcsatolása kérdésében való álláspontjáról. Az alispán igen helyesen látta meg a helyzetet s úgy nyilatkozott, hogy ezen két községet a nép, a közigazgatás és a fejlődés érdekében mielőbb át kell csatolni Bajához, illetve Bács-Bodrog vármegyéhez, hogy ezen községek kulturális fejlődése lendületet kapjon.

Egyetlen komoly érv van amellet, hogy ne csatolják át és ez a tradíció, hogy a trianoni országcsontítás után legalább az ország ezen egy megyéjének történelmi és földrajzi területi egységét ne bolygassák meg, de a haladás útjába még a tradíciónak sincs joga állani.

A bajaszentistvániaknak nem volt inyére a pestvármegyei alispán engedékeny, modern és a nép érdekében való közigazgatást ígérő beszéde. Már régóta készülődtek a bajaszentistvániak, hogy deputációba mennek dr. Erdélyi Lóránt alispánhoz és dr. Scitovszky Béla belügyminiszterhez s ezt a tervüket most meg is valósították, amikor újabb „kedvezőtlen” hírek érkeztek a kormány szándékáról Bajaszentistván illetőleg Jarmatzky Gergely és még négy társa kerekedett fel s rándult fel a fővárosba.

A belügyminisztert a parlament épületében keresték fel s előadták pana-

szukat. A deputációzásnál jelen volt Meskó Zoltán, a két község orsz. gyűl. képviselője is. A deputások hivatkoztak arra, hogy a község lakossága egyetemlegesen a Bajába való beolvasztás ellen foglalt állást s ezt állja ma is s most utólag mégis ezt az irányzatot erőltetik Bajáról. Belemennek abba, hogy leszakadjanak Pestvármegye testéről, de csak úgy, hogy Bács-Bodrog vármegyéhez csatolják Szentistvánt.

Dr. Scitovszky Béla belügyminiszter úgy nyilatkozott, csodálkozik azon, miért idegenkedik a község a fejlettebb kulturájú Baja városába való beolvasztástól. Ő semleges ebben a kérdésben: ellenben neki is az a célja, hogy ez a kérdés sürgősen nyerjen rendezést bármilyen irányban, hogy a lakosság további nyugtalanságának elejét vegye. Felkérte a jelen levő Meskó Zoltán orsz. gyűl. képviselőt, hogy legközelebb menjen le kerületébe s programbeszéd keretében puhatojja ki a bajaszentistvániak közhangulatát még pedig a lehető legobjektivebb módon. Kijelentette még azt is, hogy Szeremle és Bajaszentistván ügyét egyszerre akarja megoldani, illetve rendezni.

A Független Magyarország feltétlenül megbízható értesülése szerint a belügyminisztériumban már el is készült a törvényjavaslat arról, hogy Bajaszentistvánt Bajába olvassák, Szeremlét pedig Bács-Bodrog vármegyéhez csatolják. Ezt a törvényjavaslatot még a tavasszal a Ház elé fogja terjeszteni a belügyminiszter, sőt az is lehet, hogy már a közeli napokban benyújtja ezt a törvényjavaslatot, amellyel végleg rendezni akarja ennek a két Isten háta megettí községnek az ügyét.

A deputáció dr. Erdélyi Lóránt pestvármegyei alispánt is felkereste, aki előtt szintén tiltakoztak a Bajába való

beolvasztás gondolata ellen.

Az alispán azonban azonnal átlátott a szítán s tudta azt, hogy öt ember még nem fejezi ki a község közhangulatát és akaratát s ezért azon gyűjteményes adótt kifejezést, hogy a bajaszentistvániak azért fogadják ezt a tervet averzióval, mert nem akarnak adótt fizetni.

A deputáció szónoka erre azt fejtette, hogy Budapest egy maga körülbelül olyan gazdag, mint a vidék s Budapest mégsem akarja a hozzá közel eső községeket magába olvasztani.

Dr. Erdélyi Lóránt alispán: Mert akkor kevesebb adótt fizetnének.

A deputáció vezetője erre azt felelte, ami Budapestre áll, az áll Bajára is, akkor ott is kisebb lesz az adó, vagyis az adótt fizetni nem akarás vádjá nem állja meg a helyét.

Majd az alispán a község kulturális fejlődési lehetőségeit vázolta, amire a deputások azt válaszolták, hogy a község kulturája magasabb nívón áll, mint Baja város külvárosainak kulturája. Ők tehát nem akarnak periferia mostoha gyerekek szerepére jutni. Ha a város kulturát akar fejleszteni, akkor kulturálja előbb külvárosait.

Végül az alispán megígérte, hogy a közel jövőben lerándul Bajaszentistvánra és Szeremlére, hogy a helyszínen tanulmányozza a helyzetet, a lakosság hangulatát és a legkedvezőbb megoldás lehetőségeit.

Evvel véget ért a kihallgatás és a deputációzás: a küldöttség pedig visszatért Bajaszentistvánra — Baján át.

Bajaszentistvánon most a lakosság úgy hallgatja a deputatusok fejtegetéseit, mintha az evangéliumi kinyilatkoztatás volna. Pedig mégis az fog történni, amit a belügyminiszter akar.

Műkedvelő előadásokhoz színházi festékek, rouge-ok, kellékek, hajkreppek, illatszerek nagy raktára a Városi Drogériában, Baja. Vörösmarty Mihály utca 1. — Telefon 350.

Kettő, három, esetleg négyszobás belvárosi lakást keresek.

Ajánlatot Lázár Lajos látszerész üzletébe kérek.

Megérkezett Bajára a miniszterközi bizottság és megkezdi a 25 bácskai község háztartási költségvetésének felülvizsgálását a megyeházán.

Két éve vezette be a belügyi és pénzügyi kormány azt a rendszert, hogy a községeknek nem kell az egyes minisztériumokba felterjeszteniük háztartási költségvetéseiket, amiket sokára és késedelmesen tárgyaltak le a minisztériumokban, ahol 3000 község költségvetése szokott összejönni, hanem miniszterközi bizottságot küldenek le az egyes megyékbe, amelyek a helyszínen tárgyalják le a költségvetéseket s itt mindjárt meg is kapják a jóváhagyási záradékot.

A miniszterközi bizottság elé azon községek költségvetései tartoznak, amelyek 50 százaléknál magasabb pótdóval akarják szükségleteiket fedezni 1930-ban. Az 50 percentsen aluli pótdóval dolgozó községek háztartási költségvetései nem kerülnek a bizottság elé, mert azoknak felülvizsgálása s jóváhagyása az alispán hatáskörébe tartozik. A 80 százaléknál magasabb pótdóval dolgozó akaró községek költségvetése már a minisztérium elé kerül, mert a miniszterközi bizottság felhatalmazása olyan természetű, hogy 80 százalékos pótdótot, mint maximumot engedélyezhet.

A községek költségvetéseinek felülvizsgálatára kiküldött bizottság már le is érkezett Bajára. Egyelőre hároman érkeztek: Keresztes Imre belügyminiszteri számvéviségi számtanácsos, Berwanger H. Frigyes belügyminiszteri

számtanácsos és Szuszich József pénzügyminiszteri osztálytanácsos.

A 25 bácskai községnek a költségvetését dr. Szabovlyevits Dusán alispán vizsgálta előbb felül Lónyay József vármegyei számvéviségi főtanácsossal, a hivatal vezetőjével s annyira lenyegesette az előirányzatból a nem feltétlenül szükséges kiadásokat és beruházásokat, hogy a pótdótot még a fellegek felé törő községekben is 80 százalék alá szorította.

A bizottság 5-6 napig marad Baján. Az a terv, hogy naponta 5-6 község költségvetését vizsgálják felül s tárgyalják le. A tárgyalások a megyeházán fognak lefolyni a közigazgatási bizottsági teremben, ahová az ötös turnusokra osztott községek főjegyzőit s községi biráit hívják meg naponta.

A községek költségvetési számszlopaiba megint bele fog szántani a piros ceruza s megint törölni fognak sok mindent, amire pedig szükség volna. Ez az új rend is azóta van érvényben, mióta takarékosági szempontok érvényesítése végett a városok és községek költségvetéseit a pénzügyminisztérium ellenőrzése alá helyezték.

Az egyes községek háztartásaiban mutatkozó aránytalanul nagy differenciákat a törvényhatósági közvagyonból fedezik.

métermázsára csökken és a megtakarítás az időszakos ráakási módszerhez képest már 5 métermázsát tesz ki. Ha ezen tüzelési módszer mellett még egy pótfűtőtestet is beiktatunk a kályha csőtorkolat és füstcső közé, akkor szénfogyasztásunk 125 métermázsára csökken, ami az időszakos ráakási módszerhez képest 85 métermázsára szén-megtakarítást jelent.

Hangsúlyozom, hogy ezen kitűnő eredmények csakis a hazai mosott és préselt tojás vagy préselt kocka-szén eltüzeléséhez szerkesztett kályhákban érhetőek el, de jó eredményt adnak a közhasználatban levő schamotte bélelésű, ugynevezett folytonéggő kályhák is. Tüzelőszerekeiteinknek a vázoltakban előadott ésszerű kezelése nem kíván tudományos iskolázottságot, csak némi józan belátást saját érdekeink iránt és némi következetességet a há-

zirend és fegyelem fenntartásában. Azokat az eljárásokat, melyeket saját tapasztalataim alapján nyertem, bárki megpróbálhatja és az alapelvek betartásával, ha szükségesnek mutatkoznak, lakásviszonyaihoz és kályhaszerkezethez képest józan belátása szerint módosíthatja.

A tüzelőszere megtakarítása szempontjából az eredmény mindenesetre számottevő haladás lesz és mai helyzetünkben ez a legfontosabb cél.

A magyar szének szobafűtésre való felhasználását csak mi magunk, saját erőnkkel oldhatjuk meg. Támogassuk az ilyen törekvéseket azzal a szent meggyőződéssel, hogy ezzel az igyekezetünkkel hazánk sorsát is előre visszük, mert ez nemcsak nemzetgazdasági érdekünk, hanem hazafias cselekedet is.

(Vége.)

ELADOM

esetleg (több részre osztva is) üzlethelyiségnek bérbeadom

Mátyás király-tér 1 számú

háza mat.

Reiter Jakab, Gludovác Ferenc utóda.

A drága szivesség.

Egy bácsalmási fakereskedő 32,000 dinárt fizetett rá egy előzékenységi gesztusra.

Nem mindennapi eset történt az elmúlt hetekben Bácsalmáson. Azért írjuk meg alább ezt a históriát, hogy az into például szolgáljon mindenkinek.

Klein József bácsalmási fakereskedő rokon látogatába ment át Jugoszláviába, valamint azért, hogy ott bizonyos fizetési kötelezettségeknek eleget tegyen. Klein József rendesen határátlépési igazolvánnyal járt át a határon, mert röviden egy-két nap alatt szokta lebonyolítani ügyeit.

Egy bácsalmási lakos megtudta, hogy Klein át fog menni Jugoszláviába s ezért egy kis szivességre kérte meg, még pedig arra, hogy vigyen át Jugoszláviában lakó rokonainak egy lezárt levelet, amelyben 600 dinár értékű bont küld át egyik rokonának, hogy azt ott értékesítse, mert Jugoszláviában ezekkel a bonokkal most adót lehet fizetni.

Klein József vállalkozott a levél átvételére.

Csikériánál lépte át a határt. A szerb katonák, akik a gránicon teljesítenek szolgálatot ismerték. Felmutatta a határátlépési igazolványt, mire szó nélkül tovább engedték. Utközben azonban találkozott civil ismerősökkel, akik figyelmeztették, hogy semmit ne vigyen magával, mert új határrendőrszert helyeztek Csikéria szerb részére s az új tiszt szigorúan kezeli a határátlépőket, sőt meg is motoztatja őket.

Klein József attól tartott, hogy a levelet is kifogásolják a szerb hatóságok, azért eldobta a levelet a bokrok közé s utána bement a komisszáriushoz, hogy határátlépési igazolványát lebélyegeztesse.

Ott kihallgatták s mikor elintézték az ügyet s éppen távozóban volt Klein József, beállított egy szerb katona és jelentette, hogy egy levelet találtak az uton. És már át is nyújtotta a levelet. Klein József azonnal látta, hogy az a levél az, amit ő eldobott. A komisszárius megkérdezte, nem az övé-e a levél. Klein József először letagadta a levelet, amelyet felbontottak s abban csakugyan bonok voltak, mellékelve hozzájuk egy kis levél, valamint a Felső-

Bácska jánoshalmi hetilap egy régebbi száma.

A komisszárius megkérdezte, hogy fog bemenni a városba. Klein azt válaszolta, hogy megvárja a vonatot. Erre elbocsátották. Klein ezután a közeli tanyákon lakó ismerőseit látogatta meg. Alig időzött azonban az egyik tanyán fél óráig, máris szuronyos szerb csendőr jött érte, aki visszakisérte a komisszárius elé.

Ezalatt ugyanis az történt, hogy elolvasták a Felső-Bácskát, amelynek egyik cikke történetesen nem valami hízog módon emlékezett meg a szerbekről és a jugoszláv belrendről, valamint a szerbek bácskai politikáiról.

A komisszárius ismét kihallgatta Klein Józsefet, aki attól tartva, hogy megverik, beismerte, hogy ő hozta a levelet és dobta el. Elmondotta azt, hogy nem is tudta mi a tartalma, mert egy ismerősének szivességet akart tenni a levél áthozásával, amikor azonban megtudta, hogy ezt a szerb hatóságok szigorúan veszik, elhajította a levelet, mert nem akart kellemetlenséget.

A komisszárius nem verette meg Klein Józsefet, hanem letartóztatta és bekísértette a szabadkai rendőrségre, illetve az állománygyűlésre, mint kémgyanust.

Klein József szabadkai születésű s ott még ma is sok ismerőse van. Érdekében sokan megmozdultak. Négy ügyvéd is képviselte. A szerb vizsgálóbíró elrendelte szabadlábra helyezését, amit a főállománygyűlés megfellebbezett. Közben a szabadkai főkapitány az esetet bejelentette az ujvidéki bánágnak is, hogy kémet fogtak. A bánág úgy intézkedett, hogy küldjék le Klein József iratait hozzá. Másnap a főkapitány telefonon jelentette a bánágnak, hogy nem kém az illető. A bán azonban nem akarta megmásítani előbbi rendelkezését s ragaszkodott ahhoz, hogy küldjék le hozzá az iratokat.

Ez avval a veszedelemmel járt, hogy félt volt, hogy Klein Józsefet is levisszik Ujvidékre s akkor félévig is ott tartják, vagy még tovább is, amíg előveszik ügyét s a végén megállapítják,

Előadás az Ipartestületben a hazai szénvel való takarékos házi tüzelésről.

Ezek után térjünk most már a tulajdonképeni tüzelő-készülékekre.

Szobafűtési kályhánál nagy általánosságban kétféle rendszert különböztettünk meg: az áramlás útján és a sugárzás útján való fűtést. Áramlás útján fűtenek a köpenyes kályhák, melyeknél a fűtőtestet bádoggöpeny veszi körül. A köpeny és fűtőtest közötti felmelegedett levegő kisebb fajsúlyánál fogva a kályha felső szabad részén a mennyezet felé áramlik. Az ilyen fűtési módnál a mennyezeti és padlószint közötti hőfokok közötti különbség nagy, 10-12 fok is lehet.

Sugárzás útján fűtenek a köpeny nélküli kályhák, melyek a meleget túlnyomó részben környezetében, tehát ott sugározza szét, ahol a melegre szükség van. Ilyen tüzelés mellett a hőmérsékleti különbség a mennyezet és a padlószint között kicsi: 4-5 fok. Ez a tüzelési rendszer a leghasználatosabb.

Ilyen sugárzás útján fűtenek az ugynevezett schamotte bélelésű folytonéggő kályhák. A magyar szének takarékos eltüzelésére ezek a kályhafajták a legalkalmasabbak. Ezekben a kályhákban különféle módon tüzelhetjük el a szenet.

Vegyünk alapul egy helyiséget, melynek térfogata 100 köbméter, fűtési idő 6 hónap, naponként 14 órát fűtve, akkor azt az eredményt kapjuk, hogy az időszakos ráakás mellett, vagyis csak kevés szén adagolása mellett szénfogyasztásunk a legnagyobb, összesen 21 métermázsára. Ez azért van, mert a szén kis mennyiségben hamar ellobog, a kályha tömegét nem tudja kellőleg fölmelegíteni, a folytonos ráakással a kinyitott ajtón hideg levegő áramlik be és a ráakott hideg szén is meleget von el a kályhából. Kezelése is kényelmetlen, mert állandóan felügyeletet kíván. Ezt a tüzelési módszert nem alkalmazzuk.

Második tüzelési módszer az, amikor a szenet a kályhában alulról fölfelé tüzeljük el.

Az alulról felfelé égetett kályhánál úgy tüzelünk, hogy a rostélyon rakott tüzre annyi szenet adagolunk, hogy az a kályhát háromnegyed részig megtöltse. A szén így alulról felfelé égni kezd. Az égési gyorsaságot a hamuajtó nyílásának szabályozásával, tehát több vagy kevesebb levegő hozzáadásával befolyásolhatjuk. Így a szénfogyasztás már kevesebb, összesen 19 métermázsára. A megtakarítás 2 métermázsára. De ez a tüzelési mód sem a leggazdaságosabb. A rostélyon izzó szén fölött levő be nem gyulladt szén az értékes éghető gázok részben haszontalanul, füst alakjában a kéményen keresztül eltávoznak. Ezt a tüzelési módszert se használjuk.

A leggazdaságosabb tüzelési módszer újabb az, ha a kályhában fölülről lefelé égetjük a szenet, vagyis éppen megfordítva. Ennél a tüzelési módszernél a kályhát megtöltjük háromnegyed részig tojás, vagy préselt kocka-szénrel, a tetején forgács, aprófa és 2-3 darab aprófaival tüzet gyújtunk. A fa elége után a szén felső rétege égni kezd. Ekkor az ajtókat alul teljesen lezárhatjuk, vagy egy nagyon kevés levegőt legalul adhatunk, de nem szükséges, mert még a teljesen lezárt ajtóknál is van annyi tömítettség, hogy az azon keresztül bejutott levegő elégséges a szén elégéséhez.

A kályha csőtorkolatánál levő szabályozót is háromnegyed részben lezárhatjuk és mégis azt fogjuk tapasztalni, hogy a szén teljesen füstmentesen ég, meglehetősen a kályha a helyiségnek tökéletesen átadja és a hőmérsékletet állandóan 12 órán keresztül megtartja, anélkül, hogy a kályhával ezen idő alatt törődni kellene. A szén így lassan lefelé égve csak annyit fog, mint amennyi a tökéletes elégéshez szükséges. A szénfogyasztás így 16

hogy ártatlan.

A szabadkai törvényszék vádtaácsa is a szabadlábra helyezés mellett döntött, ami meg is történt.

Ez a kis ügy azonban eddig 32,000 dinárjába került Klein Józsefnek, akinek először a szabadkai pályaudvari komisszárius nem akart semmi igazolványt adni, hanem meg akarta várni az újvidéki bán utasítását. Az ügyvédek intervenciójára azonban mégis adott igazolványt s megengedte, hogy Horgoson átjőjön Magyarországra.

Klein József meg is érkezett viszontagságos utjáról s most pert indít azon bácsalmási lakos ellen, akinek ezt a drága szívességet tette, a 32,000 dinár visszatérítéséért, azon az alapon, hogy az illető őt becsapta, mert a levélbe nemcsak bonokat tett, hanem a kellemetlen szituációkat a nyakába zúdító jánoshalmi hetilapot is, már pedig ha a levélben csak bonok lettek volna, akkor semmi baj sem történt volna, mert a szerbek nem szóltak volna a bonok miatt semmit sem, noha postakihágást képez a levélcsempészés is. Ezenkívül rágalmozásért is feljeleníti az illetőt.

A per rövidesen megindul a bajai törvényszéken is, amely elé nagy kíváncsisággal tekintenek úgy Baján, mint Bácsalmáson, mert itt azt a kérdést kell eldöntenie a bíróságnak, hogy meg kell-e téríteni a megbízónak ezt az összeget, amely a levélnek a szerbek részéről kifogásolt tartalma miatt uszott el.

Klein József bizonyítékokat is szerez a perhez, amennyiben szabadkai ügyvédei útján megszerzi s a perhez produkálni fogja a bácsalmási lakos levélét, a borítékot, a bonokat és a jánoshalmi hetilapnak a szerbek által sérelmezett számát is.

Adóügyi tanácsadó

50 százalékos bírsággal sújtja azokat, akik nem adnak adóvallomást, bár értesítették ezen kötelezettségükről.

I. Minazoknak a részére, akiknek már évek óta rögzítve volt a vagyon, jövedelem és kereseti adójuk, de azt a változott vagyoni viszonyaikra való tekintettel súlyosnak vélik, a pénzügyminiszter megengedte, hogy január hó végéig a fenti három adónemüket felmondhatják. A felmondási határidő ugyan már lejárt, de még mindig sokan vannak olyanok, akik nem mondták fel rögzített adójukat. Azért a pénzügyminiszter most a felmondási határidőt egy hónappal, vagyis február 28-ig meghosszabbította. Az erről szóló rendelet a hivatalos lap vasárnapi számban jelent meg. Azoknak, akik élni akarnak rögzített adójuk felmondási jogával, ebbeli kérelmüket írásban kell benyújtani a m. kir. bajai adóhivatalhoz a megyeházán az adóbevallási ivel együtt.

II. Azok pedig, akiknek nincs rögzítve a fenti három adónemük s valómásadásra kötelezettek, kereseti, vagyon és jövedelemadóvallomásukat február végéig nyújtják be a városi adóhivatalhoz annál is inkább, mert a határidő elmulasztása esetén adópótlékkal, még pedig 50 százalékos bírsággal fognak sújtatni.

A városi adóhivatal február elején ki is kézbesítette a vallomási íveket azok-

nak, akik kötelesek vallomást adni, aki kapott ilyen vallomási ívet, vagy pedig külön írásbeli felhívást kapott erre a m. kir. adóhivaltól, mert a kir. adóhivatal felmondotta az illetőnek a rögzített adóját.

III. Az adóvallomások beadására nézve tudvalevő, hogy az 1930. évi kereseti, jövedelem és vagyonadó céljaira az adóvallomásokat a legközelebbi napokban kell benyújtani. Nem tartozik adóvallomást adni az, akinek az 1929. esztendőre megállapított általános kereseti és jövedelemadóalapja nem haladja meg a 10,000 pengőt. Akiké azonban a fenti keretet meghaladja, adóbevallást tartoznak adni, még pedig nemcsak annak az adónemnek kivételéhez, amelynek keretét meghaladta, hanem mindhárom adónemre nézve. Az ilyen adóbevallást 1930. február 28-ig kell benyújtani, ha azonban e határidőig valamely okból ezt nem tudná, 30 nap haladékot kérhetnek. Kereseti adó alá esik az 1929. naptári évben elért tiszta kereset. A kereskedelmi könyveket vezető kereskedő könyvei alapján állítja ki vallomását és a könyvekhez csatolja 1929. évi mérlegét és nyereség-vesztesség-számláját. Az adóalapból az üzleti költségeket le lehet vonni, tehát a berendezés, felszerelés, az árukészlet karbantartására és pótlására kiadott összegeket, a közvetett és forgalmi adókat, az üzemet terhelő illetékeket, az alkalmazottak helyett fizetett járulékokat, végül a berendezés és felszerelés értékcsökkenése címén leírt összegeket és a behajthatatlan követeléseket. A bevallás a hivatalos úrlapon állítandó ki. A jövedelemadóbevallásnál az üzleti nyereségtétel azonos az általános kereseti adó alapjával. A vagyonadó alapja az a tiszta vagyon, amellyel az adózó 1929. december 31-én bírt. Az egyes vagyontárgyak az aznap forgalmi értékre értékelendők.

HIREK.

— Angol előadás Magyarországról Canadában. A Kanadai Magyar Ujság írja: Prof. Watson Kirkconnel egyetemi tanár február 8-án vetített képekkel előadást tartott Magyarországról történelméről, a magyar nép művészetéről és a magyar irodalomról. A professzor előadását a Memorial Churchben tartotta meg nagyszámu angol és magyar hallgatóság jelenlétében. A magyar Nőszövetség tagjai az előadáson diszmagyarban jelentek meg s ezzel is emelték az ünnepek fényét, ahonnan a kanadai angolok nagy lelkesedéssel és élénk benyomásokkal távoztak.

Ma este lesz Willmann mérnök előadása a Kamarásduna rendezéséről. Bizonyára az egész város közönségét érdekelné fogja az az előadás, amelyet Willmann János mérnök fog tartani ma, csütörtökön este 6 órai kezdettel a városháza közgyűlési termében a Sugovica rendezéséről, amely előadás keretében ujjajta szempontból fogja megvilágítani a feltétlenül szükséges rendezés lehetőségeit.

A buzakölcsonk ára márciusban. A Pénzügyi Központ közli, hogy a buzakölcselevekben folyosított és buzakölcsekre szóló kölcsönök törlesztő részleteinek fizetésénél és buzakölcseleveknek kamatszervényei beváltásánál az 1930. március havára átszámítási kulcs gyanánt 1 q buza fejében 23 39 P kell alkalmazni.

— Hock János halavágyik. A Bethlehemi Híradó írja: Hock János is előlépett rejtekhelebről és a Californiai Magyarság című lapban leírja, hogy mennyire vágyódik a haza rögie után. Hock János — írja az ujság — amíg a politikába nem keveredett, egyike volt azon papoknak, akiknek beszédeit ezek és ezek hallgatták. A rendkívüli nagy szónoki képesség párosult benne kimondhatatlan szuggesztív erejével, mellyel szinte megbűvölte hallgatóságát. Nagyobbíti szent beszédei, melyeket Kőbányán, a Koronázó Mátyás templomban és a Ferenczrendiek templomában tartott, országos híreik voltak. Ha belátta tévedését, úgy vezekelt is vétségéért. Adja meg neki a hazai rög azt a nyugalmat, melyre vágyik.

— Az új házak adómentessége. Fölmerült esetekből kifolyóan felsőbb helyütt történt döntés az iránt, hogy az új házak csak akkor részesíthetők közsémi pótdómentességben, ha ideiglenes házádoentességet élvez az új ház tulajdonosa az új ház után.

— Izr. Istentisztelet. Pénteken délután az istentisztelet egy negyed hatkor kezdődik.

— A Délivasutat átveszi a MÁV. A magyar kormány a római egyezmény értelmében feljogosítást nyert arra, hogy a Duna—Száva—Adria vasúttársaság magyar vonalát beleolvasthassa a MÁV-ba. A kormány az egyesítést a folyó év júliusában hajtja végre.

— Cigaretta-automaták Budapesten. A m. kir. Dohányjövédék azzal a tervvel foglalkozik, hogy legközelebb cigaretta és szivarúrsító automatákat állít fel Budapest utcáin. A megoldás módzatairól most tárgyalnak.

— Kertészeti oktatás a közép-fokú iskolákban. A vallás és közoktatásügyi miniszter körendeletheben megengedte a kertésznek a közép-fokú iskolákban tanítását s utasította a természetrajz szaktanárait, hogy a tanulók érdeklődését a kertészet iránt keltsék fel és minden kinálkozó alkalmat használjanak fel a kertészeti ismeretek gyakorlati elsajátítására. Bizonyosága a miniszter ezen rendelete annak, hogy a közép-fokú iskolákba is beviszik az életre nevelést s meg vagyunk győződve, hogy az új népi iskolai tantervre építő középiskolai új tanterv, mely most van a kidolgozás alatt, tetemesen meg fogja változtatni a középiskolák tantervét, de a tanítást is.

— Brazíliai csendélet a képviselőházban. A Városi Élet írja: Rio de Janeiróban, Brazília fővárosában az ottani képviselőházban nyílt ülésen egy egy Simones Lopez nevű képviselő nyílt tárgyalás közben revolvért rántott és agyonlőtte Susa Filpo kormánypárti képviselőt, aki még nemrégiben Brazília minisztere volt.

— Magyarországi fácánok egy missouri apátsági birtokon. Los Angelesből írják: Missouri állam kormányzósa a Concepcióban fekvő amerikai bencésrend egyik hatalmas birtokán ezrekre menő nyul, szarvas, őrs és fácán állományt akar létesíteni. Az állatállomány egy részét, különösen a fácánokat, Magyarországról akarják betelepíteni a missouri államba.

— Forradalom Uruguayban. A Buenos Ayresben megjelenő Délamerikai Magyarság írja: Napok óta forradalmi mozgolódások észlelhetők Uruguayi köztársaság egész területén. Bár a kormány minden intézkedést megtett,

hogy a forradalom kirobbanását megakadályozza, úgy látszik, hogy nem sikerül a mozgalmat elfojtani. Az uruguay-i Nemzeti Bank arany-és nemesvalutakészletét Montevideoba szállították és katonaságot mozgósítottak, hogy a forradalmi megmozdulást lehetetlenné tegyék.

— Meghalt az egyetlen nőszénátor. A Detroiti Magyar Hírlap írja: Georgia államnak volt az egyetlen nőszénátor, aki a napokban meghalt. Mrs. Rebecca Latimer Halton nem sok vizet zavart, amíg a szenátusban ült. Végelgyengülésben halt meg. Egész Georgia állam gyászolja büszkeségét, a „grand old lady-t.”

Rádió.

Csütörtök, február 20.

- 3.30 Piaci árak és árfolyamhírek.
4.00: Rádió Szabad Egyetem. (Az iskolán kívüli népművelés rádió-előadása.)
5.10: A m. kir. földmívelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.
5.40: Az Első Budapesti Citerakör hangversenye.
6.45: Angol nyelvoktatás.
7.25: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése és az előadás színlapjának felolvasása.
7.30: A m. kir. Operaház előadásának közvetítése.
10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
Majd Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.
TELEFONHIRMONDO: A műsor egész nap azonos a rádióval.

Febr. 17-től febr. 24-ig.
reggel fél 8 óráig

Lovassy Ödön és
Dr. Geiringer János

gyógyszerész patikája tani
éjjeli szolgálatot.

Az Gyógykezelő Gyógyterület
vasárnap délután is nyitva áll
a közönség rendelkezésére.

Kiadó

üzlethelyiség.

A Fischer Sámuel-féle alapítványi házban a főutcán a volt Mikolics-féle mézszárszék üzlethelyiség május 1-től bérebeadó. Értekezni lehet az alapítványi ház gondnokánál.

Négy középiskolát
végzett fiu

tanulónak
felvétetik a Corvin-nyomdában

Eladó

moslék olcsó áron
a vasuti vendéglőben.

CORSO MOZI

1930. február hó 22-én, szombaton d. u. 6 és este fél 9 órakor.
1930. február hó 16-án, vasárnap d. u. fél 4, 6 és este fél 9 órakor.

Maros vize folyik csindesen . . .

A becsület és szerelem konfliktusa 9 fejezetben. Uj magyar témájú témájú film, melynek főszerepeit Lil Dagover és Hans Stüwe játsszák. — Kisérő filmje:

Ripacsék a farmon

Vadnyugati bravurfilm 7 felvonásban. Főszerepben: Tom Tyler.

Híradók.

U-B-A-N-I-A

1930. február 22-én, szombaton délután 6 és este fél 9 órakor.
1930. február 23-án, vasárnap d. u. fél 4, 6 és este fél 9 órakor.

Zoro—Huru és a revü görölk

Vigjáték világattrakció 10 felvonásban. — Ezt megelőzi:

Asszonyok bálványa

Társadalmi dráma 8 felvonásban.

Híradók.

Híradók.

Legkönnyebben fűthetők a **HERAKLIT** lemezekkel épült lakások

Heraklit a legtökéletesebb hang, hő és nedvesség szigetelő

Egyedárusító: **Pollák József** fakereskedő, Baja.

ETERNIT
anyageladási és
tetőfedési
vállalat.

Telefon : 290.

Lerakatok:

DELY Géza
fatelepein.

Telefon : 105.

ETERNIT ÜDVAR BAJA, BUDAPESTI-UT

Modernizálja

készülékét, telepes rádióját hálózatra

Legolcsóbban alakítja

BRUSZT JÓZSEF okl. gépészmérnök

elektro- és rádiótechnikai vállalatánál.

BAJA, Szent István-ter 4. — Telefon 255.

Az ideai fűtési idény szenzációja, ahogy az új mosott 7000 kalóriás **PÉCSI BRIKETTEK** szobafűtésre beváltak.

Tojásbrikett ! Dunabrikett

kb. 12 dkg. tojás alakú, alkalmas főleg felültöltő és központi fűtéses kályhákba

kőtüanyag nélkül 1500 atm. nyomáson préselve kb. 15 dkg-os prizmákban minden kályhában

Megfelelő módon égetve, legjobban „KALOR” kályhában elkoszosodnak, mint koks, szag- korom- és salakmentesen égnek tovább és e. yentértékűek a gázkoksszal és porosszennel. Félsennyit sem fog költeni szobafűtésre, mint eddig.

KÉRJEN HASZNÁLATI UTASÍTÁST !

A. D. G. T.

pécsi kőszénbányáinak képviselője

SCHÖN és BAJAI szennagykereskedők.

BAJA,
Haynald-u. 13.
Telefon 26.

SZEGED,
Kölcsey-u. 11.
Telefon 21-01.

A valódi Hatschek-féle

Eternit
Pala és cső
Könnyű, törhetetlen,
fagy- és tűzmentes.

Főelárusító :
GOLDSCHMIDT LAJOS
utóda,

Zádor Oszkár

Tetőfedési vállalata Baja, Sugovica parton. Telefon 210.

6

személyes LANCIA

AUTÓ

olcsón eladó.

Özv. dr. Halászné.

Itt az alkalom

hogy penészesedő szalmacsákját eldobja és helyébe csekély

P 16 -ért

acélsodrony ágybetétet rendelhessen nálnk, mely olcsó, tartós, szag- és féregmentes, ennélfogva egészséges.

kaphatók

UTRY-nál

Erzsébet kir-né u. 38. Tel. 280.

Ízléses nyomtatványokat készít

a

Corvin-nyomda.

Az egész életben hű barát

SINGER
VARRÓGÉP.

*Kedves női fiatalember, feltételek
Híacszony havi részletek*

SINGER VARRÓGÉP PÉCSI

Szép konyha

jól felszerelve

a háziasszony büszkesége, öröme
Rosszul felszerelt konyhában a főzés kín.

Főzőedényeket

kevés pénzért, ma már jól,
beszerezhetünk

Kréneisz Géza

vasüzletében.

**A SINGER VARRÓGÉPEK
MÉGIS A LEGJOBBAK !**

Lerakatok:
Wildmann Kálmán, Dezső
Gara.

Liebhauser Lőrinc
Vaskut.

Erdős István
Érsekesanád.

Kalmár Sámuel
Nemesnádudvar.

Wittner Márton
Bácsbokod.

Kovács János
Bátmonostor.